

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Michael Öhlund

Utrikesdepartementet
10333 STOCKHOLM

Remiss av kompletterande promemoria till betänkandet Enhetlig och effektiv marknadskontroll (SOU 2020:49)

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tillstyrker förslaget under förutsättning att våra synpunkter beaktas i genomförande av förslaget.

SKR vill påminna om att det är viktigt att den möjlighet att ingå avtal om ytterligare uppgifter, som nämns i lagrådsremissen, kommer att omfatta alla delar av tillsynen. Det är onödigt att i förväg göra stora begränsningar i möjligheten till avtal mellan statlig tillsynsmyndighet/marknadskontrollmyndighet och kommun. Genom mer flexibilitet skapas bättre förutsättningar för en effektiv tillsyn. Hos många av kommunerna är möjligheten till avtal med ex Kemikalieinspektionen avseende produktkontroll efterfrågad.

SKR påpekar att det är viktigt att även kommunala nämnders avgiftsbeslut i fråga om marknadskontroll kan verkställas enligt utsökningsbalken samt att besluten kan förordnas att gälla omedelbart även om de överklagas.

SKR anser att det är av stor vikt att staten samordnar sin tillsynsvägledning avseende de områden som kommunerna, i och med föreslagna författningsförslag, föreslås utöva tillsyn/marknadskontroll över. Flera av tillsynsområdena (ex tobakstillsyn och kemikalietillsyn) överlappar varandra och därmed ökar komplexiteten och det skapas oklarhet i tillsynsansvar och vilka delar som är marknadskontroll. Här har marknadskontrollmyndigheterna ett särskilt ansvar att underlätta och effektivisera tillsynen genom samordnad vägledning som tar hänsyn till de föreslagna förordningsändringar avseende marknadskontroll.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

SKR noterar att det nu remitterade underlaget hör samman med tidigare remitterade SOU 2020:49 *Enhetlig och effektiv marknadskontroll* och *Utkast till lagrådsremiss – anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning del 2* och att olika ställningstaganden har gjorts avseende t.ex. kommunernas möjligheter att avgiftsfinansiera kontrollen.

SKR välkomnar att förslagen innebär att det i miljötillsynsförordningen tydliggörs vilka uppgifter kommunerna ska ansvara för. SKR noterar dock att det i promemorian (s. 176) anförs att kommunerna ska kontrollera märkningskrav som följer av regelverket om producentansvar medan visst sådant ansvar enligt förslaget till ändring i miljötillsynsförordningen (MTSF) alltså tycks ligga på Naturvårdsverket, i vart

fall vad gäller krav på märkning av våtservetter enligt förordningen 2021:1000 (2 kap. 24 g § MTSF). Kommunerna får ansvar för de krav som listas i 2 kap. 32 b § i MTSF. Vilken myndighet som kontrollerar vad på ett försäljningsställe behöver vara tydligt och logiskt både för den som ska kontrolleras och utöva kontroll.

SKR, liksom ett flertal kommuner, vill framhålla värdet av den möjlighet att ingå överenskommelse med statliga myndigheter om att utföra vissa särskilda uppgifter som föreslogs i lagrådsremissen (s 178). Förutsättningarna för sådana överenskommelser avsågs i utkastet regleras på förordningsnivå, men några förordningsregleringar med den inriktningen kan SKR inte se i de nu remitterade förslagen. SKR delar lagrådsremissens synpunkt att sådana överenskommelser bör vara möjliga för de kommuner som begär det, när marknadskontrollmyndigheten anser att det är lämpligt. Det är ett viktigt sätt att utnyttja redan utvecklad kompetens inom området och främja effektiv marknadskontroll.

Vad gäller de sekretessregler som gäller för kommunerna delar SKR de av Stockholm stad framförda synpunkterna att bestämmelsen i 30 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen enligt sin lydelse endast är tillämplig på nämnder med uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Enligt SKR:s uppgifter utförs tillsynen över försäljningsställen enligt lagen om tobak och liknande produkter i ungefär hälften av landets kommuner av socialnämnden. För det fall socialnämnderna ska utföra marknadskontroll inom tobaksområdet kommer bestämmelsen i 30 kap. 27 § 2 st. offentlighets- och sekretesslagen således inte vara tillämplig.

En viktig fråga för kommunerna är möjligheten att verkställa avgiftsbeslut. SKR anser att om behovet av verkställighet av avgiftsbesluten inte ska anses tillgodosedda genom de föreslagna men ännu inte beslutade förändringarna i proposition 2021/22:206 *Snabbare och enklare verkställighet av myndighetsbeslut* så behöver FAPT (Förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken) kompletteras. SKR bedömer att en justering behöver göras så att 9 kap. 4 § FAPT inte endast är tillämpliga på beslut enligt miljöbalken (se 1 kap 2 § FAPT) utan även på avgifter enligt lag (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. Det kan även finnas behov av att förordna att avgiftsbeslut kan gälla omedelbart även om de överklagas vilket som SKR ser det kräver att 9 kap. 5 § FAPT görs tillämplig på avgiftsbesluten.

Till sist anser SKR att det är viktigt att återigen framföra att det är av stor vikt att marknadskontrollmyndigheterna samordnar och utvecklar sin tillsynsvägledning. I dagsläget är det inte lätt att navigera vilken tillsyn eller kontroll som gäller, vilka avgifter som kan tas ut eller på vilket sätt fattade beslut kan överklagas. Fördelen med att det finns lokala tillsynsmyndigheter som granskar speciallagstiftning i samband med att annan tillsyn utförs bygger på att det återfinns ett tydligt statligt tillsynsuppdrag med åtföljande vägledning. För områden där flera tillsynsmyndigheter

har ett angränsande uppdrag krävs samordning. Här kan exempelvis nämnas lagen om tobak och liknande produkter där Folkhälsomyndigheten och Kemi har ansvaret för olika delar medan kommunen har ansvaret för båda delar på lokal nivå.

Sveriges Kommuner och Regioner

Staffan Isling

Gunilla Glasare